

Príloha č. 1

Zásady a regulatívy s pozitívnymi vplyvmi z hľadiska princípov a kritérií trvalo udržateľného rozvoja

1. Princíp podpory rozvoja ľudských zdrojov

Kritériá:

- zabezpečenie ochrany zdravia ľudí,
- zabezpečenie optimálneho rozvoja ľudských zdrojov (vo všetkých životoch prospešných oblastiach);

1.3.15 V záujme zdravia obyvateľov, priaznivých podmienok na bývanie a na rozvoj občianskej vybavenosti rešpektovať pásma hygienickej ochrany areálov živočíšnej výroby stanovené podľa pôvodne platných predpisov,

1.3.15.1 neumiestňovať v ochrannom pásme týchto areálov plochy určené na obytné, rekreačné, zdravotnícke, potravinárske, športové a detské zariadenia,

1.3.15.2 neumiestňovať tieto funkcie ani do opustených poľnohospodárskych areálov,

1.3.16 Rešpektovať a primeraným spôsobom zohľadniť limity využitia krajiny 1. stupňa:

1.3.16.3 prvky a územia rekreačného, dopravného, vodohospodárskeho potenciálu:

kontaktné pásma obcí /miest s funkciou prímestskej rekreácie (predelové prvky v krajine),

vodné plochy /vodné nádrže, vodné toky a ich ramená /vodné kanály,

1.3.17 Rešpektovať a primeraným spôsobom zohľadniť limity využitia krajiny 2. stupňa:

1.3.17.3 prvky a územia vhodné pre rozvoj cestovného ruchu /turizmu, športu a rekreácie:

rekreačné územné celky,

4.3.1 Pri umiestňovaní nových zdravotníckych zariadení napomáhať udržiavať zdravotnú starostlivosť, rozvíjať rovnomerne na území kraja zdravotnú starostlivosť vo všetkých formách jej poskytovania – ambulantnej, ústavnej, lekárenskej v závislosti na vývoji obyvateľstva v území,

4.3.2 Umiestňovať zariadenia vyššej a špecifickej zdravotníckej vybavenosti s ohľadom na významnosť obcí v štruktúre osídlenia,

4.3.3. Vytvárať územné podmienky pre rovnocennú dostupnosť obyvateľov jednotlivých oblastí kraja k nemocničným zariadeniam a zdravotníckym službám,

4.3.4 Vytvárať územno-technické predpoklady pre umiestňovanie zariadení domácej ošetrovateľskej starostlivosti, domov ošetrovateľskej starostlivosti, geriatrických centier, stacionárov a zariadení liečebnej starostlivosti v celom území kraja a dopĺňať ich kapacity podľa aktuálnych potrieb,

4.3.5 Podporovať rozvoj liečební pre dlhodobo chorých na celom území kraja ako aj ďalších odborných liečebných ústavov podľa aktuálnych potrieb (liečenie drogovej závislosti a pod.),

2. Ekologický princíp

Kritériá:

- zachovanie a podpora biodiverzity, vitality a odolnosti ekosystémov,
- optimalizácia priestorového usporiadania a funkčného využívania krajiny a zabezpečenie jej územného systému ekologickej stability,
- zachovanie a podpora život zabezpečujúcich systémov,
- zachovanie vysokej kvality zložiek životného prostredia – minimalizácia negatívnych vplyvov na životné prostredie,
- minimalizácia využívania neobnoviteľných zdrojov a prednostné využívanie obnoviteľných zdrojov, avšak v medziach ich reprodukčných schopností;

1.3.13 Navrhnuť optimálne väzby zastavaných území a ich kontaktných pásiem obcí na voľnú krajinu, podporovať rozvoj kontaktných pásiem s preferovaním funkcií zelene a prímestskej rekreácie,

1.3.14.1 podporovať revitalizáciu „hnedých území“ (brownfields) – zanedbaných, opustených, zdevastovaných areálov a zón (územia po ťažbe, opustené, nevyužívané plochy, areály, ...), vrátiť využitie /poškodené územia do stavu umožňujúceho ich opätovné využitie pre činnosti jednotlivých sektorov hospodárstva,

1.3.14.2 prednostne využívať územia revitalizovaných starých lomov na umiestňovanie špecifických aktivít cestovného ruchu /turizmu, na inovatívne voľno časové aktivity, ako náučné lokality dokumentujúce geologickú stavbu, ...

1.3.16 Rešpektovať a primeraným spôsobom zohľadniť limity využitia krajiny 1. stupňa:

1.3.16.1 prvky a územia prírodného charakteru (chránené územia prírody a krajiny a prírodné zdroje):

- chránené územia s 3.-5. stupňom ochrany, územia európskeho významu, medzinárodne významné mokrade, provincionálne a nadregionálne prvky ÚSES a prvky ÚSES ako súčasť vyššie uvedených území,

- chránené poľnohospodárske pôdy, trvalé kultúry (vinice), trvalé trávne porasty, veľkokapacitné zdroje pitnej vody vysokej kvality, ostatné vodné zdroje, minerálne, geotermálne liečivé vodné zdroje a pásma ich hygienickej ochrany, ochranné lesy,

13.16.4 limitné javy v krajine vyplývajúce z negatívnych krajinných prvkov:

- zosuvné územia, ťažobné areály, environmentálne záťaž, územia ochrany pred povodňami alebo prívalovými vodami,

1.3.17 Rešpektovať a primeraným spôsobom zohľadniť limity využitia krajiny 2. stupňa:

1.3.17.1 prvky a územia prírodného charakteru (chránené územia prírody a krajiny a prírodné zdroje):

- chránené územia s 2. stupňom ochrany, chránené vtáčie územia, mokrade národného významu, chránené stromy, regionálne prvky ÚSES a prvky ÚSES ako súčasť vyššie uvedených území,

- ostatné poľnohospodárske pôdy, trvalé kultúry (ovocné sady, chmelnice), lesy osobitného určenia, nivné a lužné lesy a iné porasty okolo prirodzených vodných tokov,

1.3.18 Rešpektovať primeraným spôsobom zohľadniť limity využitia krajiny 3. stupňa:

1.3.18.1 prvky a územia ostatnej každodennej krajiny:

- prvky a línie dopravnej a technickej vybavenosti, osobitne cyklistickej dopravy,

- legislatívne nechránené ostatné prírodné územia,

- limitné javy vyplývajúce z príslušných legislatívnych predpisov a osobitných ustanovení,

2.1.1 Uplatniť pri formovaní krajiny a jej sídelnej štruktúry ustanovenia Európskeho dohovoru o krajine, ktorý vytvára priestor pre formovanie územia na estetických princípoch krajinárskej kompozície a aktívnej ochrany hodnôt územia,

2.1.2 Uznať krajinu – pozoruhodnú i všednú – za základnú zložku prostredia (kultúrneho a prírodného dedičstva) v mestských i vidieckych oblastiach a základný prvok ich priestorovej identity,

2.1.3 V nižších stupňoch ÚPD venovať zvláštnu pozornosť krajine riešeného územia ako celku:

- 2.1.3.1 pri návrhu funkčného využitia a priestorového usporiadania územia zohľadniť a riešiť všetky časti krajiny,
- 2.1.3.2 pri návrhu funkčného využitia a priestorového usporiadania územia zohľadniť a riešiť legislatívne chránené i nechránené časti krajiny – každodennú krajinu,
- 2.1.3.3 pri návrhu funkčného využitia a priestorového usporiadania územia považovať celé riešené územie za rekreačnú krajinu,
- 2.1.4 V nižších stupňoch ÚPD venovať zvýšenú pozornosť:
  - 2.1.4.1 nevyužívaným, zanedbaným, poškodeným, zdevastovaným územiám,
  - 2.1.4.2 okrajovým častiam zastavaných území (prechod do voľnej krajiny) – kontaktným pásmam,
  - 2.1.4.3 verejným priestorom a ich územným väzbám, najmä rekreačným, na voľnú krajinu,
- 2.1.5. Rešpektovať prioritu prírodného prostredia ako nevyhnutnej podmienky optimálneho fungovania ostatných funkčných zložiek v území,
- 2.1.6. Uplatniť v územnom rozvoji obcí aktívny spôsob ochrany krajiny – v prípade vstupov iných funkcií, najmä rekreačných, do cenných /chránených území:
  - 2.1.6.1. usmerňovať a regulovať využitie pozemkov v cenných /chránených územiach tak, aby sa našiel racionálny súlad medzi právami vlastníka, verejným záujmom a krajinou,
- 2.1.7 Rešpektovať stanovenú cieľovú kvalitu krajiny:
  - 2.1.7.1 šetrne využívať všetky časti krajiny a štruktúry osídlenia, ne /obnoviteľné prírodné zdroje,
  - 2.1.7.2 umožniť priechodnosť krajiny spôsobom primeraným jej charakteru a hodnotám,
  - 2.1.7.3 využívať a obývať časti krajiny spôsobom primeraným ich charakteru a hodnotám,
  - 2.1.7.4 rozvíjať krajinnú zeleň v zastavaných územiach i vo voľnej krajine,
  - 2.1.7.5 zvyšovať mieru zastúpenia prírodných prvkov v zastavaných územiach, najmä vo verejných priestoroch, v kontaktných pásmach,
  - 2.1.7.6 chrániť, udržiavať a rozvíjať historické krajinné štruktúry,
  - 2.1.7.8 rekultivovať a revitalizovať časti krajiny po ukončení ich využívania,
  - 2.1.7.9 podporovať rozvoj kultivovanej rekreačnej krajiny, ktorá zahŕňa riešené územie ako celok,
  - 2.1.7.10 podporovať rozvoj rekreačnej vybavenosti vo vymedzených rekreačných územných celkoch,
  - 2.1.7.11 podporovať rozvoj kultivovanej každodennej krajiny – územia, kde sa ľudia zdržujú najdlhšie,
  - 2.1.7.12 podporovať udržiavanie kultivovaných verejných priestorov v zastavaných územiach a upravených rekreačných tras vo voľnej krajine,
  - 2.1.7.13 podporovať výstavbu kultivovanej architektúry v súlade s mierkou a charakterom krajiny,
- šetrným nakladaním s odpadmi formovať čistú krajinu,
- 2.2.1 Rešpektovať a chrániť primárnu krajinu a jej geomorfologické a hydrogeologické charakteristiky vo všetkých jej typoch.
- 2.2.2. Chrániť a rozvíjať sekundárnu krajinu – mozaikovú štruktúru rozmanitých funkčných plôch prírodných a urbanizovaných, prepojených sieťou dopravných trás a vodných tokov.
- 2.2.3 Neohrozovať, nepoškodzovať charakteristiky prírodnej krajiny v procese rozvoja osídlenia a ochrany krajiny,
- 2.2.4 Rešpektovať pri rozvoji jednotlivých funkčných zložiek terciárnu krajinu – limity využitia územia predstavujúce, vytvorené človekom na ochranu primárnej a sekundárnej krajinnnej štruktúry, súčasne na umožnenie bezpečného pohybu obyvateľov a návštevníkov,
- 2.2.5 Chrániť a rozvíjať rekreačnú krajinu vo všetkých jej typoch.
- 2.2.6 Rešpektovať, chrániť základné charakteristiky rekreačnej krajinnnej štruktúry a vymedzených rekreačných územných celkov:
  - 2.2.6.1 prírodné prvky primárnej krajinnnej štruktúry geomorfologické a hydrogeologické, cenné prírodné a kultúrno-historické prvky ako potenciál územia a predmet turistického záujmu, verejné priestory v zastavaných územiach, kontaktné pásma a rekreačné trasy a rekreačné lokality ako miesta pohybu turistov,
- 2.2.7. rozvíjať šetrným spôsobom rekreačné a športové aktivity v prírodnom prostredí,

2.2.8. rozvíjať cestovný ruch /turizmus, rekreačné a športové aktivity na princípoch komplexnosti, vzájomnej previazanosti funkčnej a územnej,

2.2.9. Rešpektovať a chrániť historické krajinné štruktúry – jedinečné krajinné útvary dokumentujúce históriu a prírodu územia, zdôrazňujúce historickú kontinuitu – ide o územia a objekty legislatívne chránené aj legislatívne nechránené,

2.2.10. Vytipovať na úrovni obcí a spracovať v nižších stupňoch ÚPD ako chránené časti krajiny legislatívne nechránené historické krajinné štruktúry:

2.2.10.1 prírodné územia – lužné lesy, mokrade, močiare, vlhké lúky až mokré slatiny, rašeliniská, charakteristické spoločenstvá kyslých pieskov, borovicové nížinné spoločenstvá, pôdno-ekologické regióny poľnohospodárskej krajiny, bukovo-dubové lesné spoločenstvá, bukovo-kyslomilné lesy, ostrovčekovité bukovo-jedľové spoločenstvá, bukové kyslomilné lesy, vodné plochy, vodné toky, ... predovšetkým v územiach bez legislatívnej ochrany,

2.2.10.2 urbanizované územia – lúčno-pasienkové územia s rozptýleným osídlením, porasty poľnohospodárskych kultúr v podhoríach, kultúrno-historické prvky, drobné architektonické, historické technické prvky v lesnej a poľnohospodárskej krajine, ... predovšetkým legislatívne nechránené alebo v územiach bez legislatívnej ochrany,

2.2.11. Vytipovať na úrovni obcí a spracovať v nižších stupňoch ÚPD ako chránené časti krajiny legislatívne nechránené cenné súčasné krajinné štruktúry:

2.2.11.1 nové obytné komplexy, komplexy občianskej vybavenosti, výrobné a energetické areály, technické diela v krajine, ktoré svojou kvalitou obohacujú krajinu,

2.3.1. Rešpektovať, chrániť základné charakteristiky (prírodné prvky) primárnej krajinnej štruktúry pri rozvoji funkčných zložiek v území – ako potenciál územia a zároveň ako limitujúci faktor:

1 - geomorfologické, hydrogeologické prvky, prírodnú zelenú pokrývku krajiny, ktorá už je kombináciou primárnej krajiny a výsledku činnosti človeka v krajine – lesné porasty, vinohrady, lúky, pasienky, nelesnú drevinovú vegetáciu v krajine v podobe remízok, medzí, stromoradií, mokrade, vodné toky a vodné plochy s brehovými porastmi, ...

2.3.2. Rešpektovať a rozvíjať biodiverzitu primárnej krajinnej štruktúry,

2.3.3. Formovať sekundárnu krajinnú štruktúru v súlade s princípmi trvalo udržateľného rozvoja:

2.3.3.1. rozvíjať urbanizáciu krajiny spôsobom, ktorý zodpovedá potrebám prítomnosti bez obmedzenia schopností budúcich generácií uspokojovať vlastné potreby,

2.3.3.2. udržiavať prírodu, prírodné zdroje v environmentálnom, nedegradujúcom, technicky primeranom, ekonomicky životaschopnom a sociálne akceptovateľnom stave, aby nedošlo k ich ohrozeniu, poškodeniu až zničeniu,

2.3.3.3. v procese rozvoja urbanizácie zachovať územia s vysokou prírodnou hodnotou,

2.3.3.4. rešpektovať biodiverzitu, geomorfologickú a hydrogeologickú diverzitu, diferencované územné predpoklady pre rozvoj funkcií v území, aby rozdielnosť charakterov jednotlivých častí regiónu – jedinečnosť a územná identita jednotlivých častí regiónu kultúrno-historická, prírodná, rekreačná, hospodárska – bola využitá v prospech zvyšovania atraktivity a rozmanitosti urbanistickej štruktúry osídlenia,

2.3.3.5. vhodne urbanisticky usmerňovať rozvojové aktivity v území, najmä suburbanizačné procesy, a tak zabrániť živelnému využívaniu územia,

2.3.4. Venovať zvýšenú pozornosť v územnom rozvoji obcí aj drobným stopám /prvkom ľudskej činnosti v krajine, ktoré sa objavujú v obraze krajiny, v siluetárno-panoramatických vzťahoch a v scenériách a výrazne determinujú – pozitívne i negatívne – vnímanie krajiny:

2.3.4.1. pozitívne krajinné prvky – lazy, samoty, majery, usadlosti, malé skupiny rodinných domov, mlyny, horárne, chaty, drobné chatové lokality, vinohradnícke domčeky, menšie areály – výrobné, dopravné, občianskej vybavenosti, poľnohospodárske objekty, ... – sledovať vhodnosť lokalizácie a kvalitu týchto prvkov,

2.3.4.2. negatívne krajinné prvky – ťažobné územia, staré lomy, skládky odpadov, ne /spevnené plochy v krajine, hnojiská, silážne jamy, hospodárske manipulačné plochy, menšie areály technickej vybavenosti, solitérne objekty technickej vybavenosti, neidentifikovateľné plochy v krajine – plochy bez zelene, divoké skládky, zvyšky opustených areálov, neupravené pobrežné plochy pri vodných tokoch a vodných plochách, zanesené mŕtve ramená vodných tokov, neidentifikovateľné, opustené objekty, opustené poľnohospodárske a iné areály, neobhospodarované /opustené /spustnuté vinohradnícke plochy, nefunkčné hydromelioračné zariadenia, reklamné plochy v krajine, zosuvné územia, ... – podporovať proces odstraňovania negatívnych javov, rekultivačné,

revitalizačné procesy,

2.3.5 Zachovať a rekonštruovať existujúce prvky malej architektúry objavujúce sa v obraze krajiny a dopĺňať nové výtvarné prvky v súlade s charakterom a mierkou zastavanej a voľnej krajiny,

2.3.6 Neumiestňovať pozdĺž ciest, najmä diaľnic a rýchlostných ciest v riešenom území veľkoplošné billboardy, tiež malé reklamné plochy, aby bolo umožnené nerušené celkové vnímanie krajiny, vnímanie panoramatických scenérií, siluetárnych obrazov, zaujímavých krajinných dominánt v pohľadovo exponovaných polohách,

2.3.7. Prehodnocovať v nových zámeroch veľkosti spevnených plôch v pomere k plochám zelene, najmä v rozsiahlych areáloch:

2.3.7.1 uplatniť systém kompaktných spevnených plôch s nevyhnutnými výmerami doplnených plochami biologicky účinnej etážovej zelene a širokými pásmi ochrannej a izolačnej zelene pozdĺž hraníc areálov ako predeľ medzi plochami areálov a voľnou krajinou,

2.3.8 Eliminovať vhodným urbanistickým a krajinárskym riešením negatívny dopad potenciálneho zvyšovania územných nárokov priemyselnej a stavebnej produkcie a ich účinkov na obraz krajiny a na prírodnú zložku krajiny,

2.3.9. Rešpektovať krajinotvornú úlohu lesných a poľnohospodársky využívaných plôch v krajine,

2.3.10 Chrániť a rozvíjať obraz poľnohospodárskej krajiny, obohacovať ho prvkami krajinnej zelene s významným krajinotvorným efektom (drobné lesné plochy, lemové spoločenstvá lesov, brehové porasty, aleje, stromoradia, remízky, stromy solitéry, rozptýlená zeleň v krajine, ...),

2.3.11 Rešpektovať a chrániť vinice ako viacfunkčný krajinný fenomén, charakteristický kompozičný prvok „vinohradníckej“ kultúrnej krajiny limitujúci územný rozvoj, ako historickú krajinnú štruktúru vinohradníckych oblastí na svahoch Malých a Bielych Karpát, Nitrianskej, Chvojnickej a Podunajskej pahorkatiny,

2.3.11.1. v nižších stupňoch ÚPD vyčleniť plochy historickej vinohradníckej mozaikovej i súčasnej vinohradníckej krajinej štruktúry a stanoviť pre tieto plochy špecifický režim ochrany a využitia historického a kultúrneho dedičstva,

2.3.11.2 v prípade investičnej výstavby navrhovať v blízkosti vinohradov taký spôsob zástavby, ktorý bude rešpektovať hodnotné krajinné scenérie /obraz vinohradníckej krajiny,

2.3.12. Venovať v nižších stupňoch ÚPD špeciálnu pozornosť vodným tokom a vodným plochám, chrániť a rozvíjať ich prírodný charakter, podporovať revitalizáciu vodných tokov a príľahlých pobrežných pozemkov z dôvodov krajinotvorných, estetických, vodohospodárskych, ekostabilizačných,

2.3.13 Zachovať otvorenú /priechodnú voľnú krajinu,

2.3.14 Preventívne budovať také formy osídlenia, ktoré zabezpečia trvalú prítomnosť človeka v krajine a starostlivosť o krajinu aj v jej najodľahlejších častiach,

9.1.17 Podporovať územne rozvoj plôch krajinnej zelene viazanej na iné funkčné plochy (plochy poľnohospodárskych kultúr, plochy prímestskej rekreácie, rekreačné areály, hospodárske areály a predelové pásy zelene medzi areálmi a voľnou krajinou, sprievodné plochy a línie zelene pozdĺž dopravných koridorov, vodných tokov a vodných plôch, ...

10.1.1 rešpektovať a zohľadňovať veľkoplošné chránené územia prírody (CHKO Malé Karpaty, CHKO Biele Karpaty, CHKO Záhorie a CHKO Dunajské luhy) ako aj legislatívne vymedzené a navrhované maloplošné chránené územia prírody ležiace na území Trnavského kraja,

10.1.2 rešpektovať požiadavky ochrany prírody a krajiny vyplývajúce z medzinárodných dohôd (Bonnský, Bernský, Ramsarský, Haagský, Dunajský, Európsky dohovor o krajine a pod.).

10.1.3 rešpektovať a zohľadňovať sústavu chránených území členských krajín Európskej únie NATURA 2000, ktorými sú vyhlásené chránené vtáčie územia: Dunajské luhy (SKCHVU007), Kráľová (SKCHVU010), Lehnice (SKCHVU012), Malé Karpaty (SKCHVU014), Záhoriské Pomoravie (SKCHVU016), Ostrovné lúky (SKCHVU019), Úľanská mokraď (SKCHVU023), Sĺňava (SKCHVU026), Veľkoblahovské rybníky (SKCHVU034) a Špačínsko-nižnianske polia (SKCHVU054) ako aj navrhované územia európskeho významu (ÚEV),

10.1.4 rešpektovať a zohľadňovať chránené územia podľa medzinárodných dohôd, predovšetkým v zmysle Dohovoru o mokradiach (Ramsarský dohovor – 3 územia – Dunajské luhy, Alúvium Moravy a Alúvium Rudavy),

10.1.5 venovať zvýšenú pozornosť územiám národne významných mokraďí (Zdrž vodného diela Gabčíkovo, Klátovské rameno a príľahlé močiare, Čierna

voda – dolný tok, Rybníky v Pustých Úľanoch, Červený rybník, Dlhé lúky a Jasenácke),

10.1.6 rešpektovať a zohľadňovať všetky na území Trnavského kraja vymedzené skladobné prvky územného systému ekologickej stability (ÚSES), predovšetkým biocentrá provinciálneho (PBc) a nadregionálneho (NRBc) významu a biokoridory provinciálneho (PBk) a nadregionálneho (NRBk) významu (tok rieky Dunaj, Malý Dunaj a okolie, Váh, niva rieky Moravy, svahy Malých Karpát, Bielych Karpát a Považského Inovca, mokraďové spoločenstvá),

10.1.7 podporovať ekologicky optimálne využívanie územia, zachovanie a rozvoj funkčného územného systému ekologickej stability (ÚSES), biotickej integrity krajiny a biodiverzity,

10.1.8 v chránených územiach a v územiach, ktoré sú súčasťou prvkov ÚSES, zosúladiť trasovanie a charakter navrhovaných turistických a rekreačných trás s požiadavkami ochrany prírody, usmerňovať pohyb len po už vyznačených trasách,

10.2.1 Zapracovať do nižších stupňov ÚPD navrhované prvky regionálneho systému ekologickej stability a ďalej ich rozvíjať na rôznych systémových úrovniach, najmä na lokálnej úrovni,

10.2.2 Udržiavať zachované rozsiahlejšie plochy krajinej zelene, rešpektovať terestrické aj hydrické biokoridory a biocentrá v územiach navrhovanej novej zástavby, na systém zelene vo voľnej krajine nadviazať systém sídelnej zelene,

10.2.3 Podporovať zvyšovanie podielu nelesnej stromovej a krovinovej vegetácie v krajine,

10.2.4 Podporovať výsadbu ochrannej a izolačnej zelene v blízkosti železničných tratí, frekventovaných úsekov diaľnic a ciest, pozdĺž hraníc výrobných areálov,

10.2.5 Zachovať ako nezastavateľné pozemky podmáčané pôdy vo voľnej krajine z hydroekologického a estetického, krajinotvorného dôvodu, podporovať zakladanie a zvyšovanie podielu trávnych porastov na plochách mikrodepresií, chrániť mokrade,

10.2.6 Minimálne zasahovať do vodného režimu lužných lesov v oblastiach Dunaja, Moravy a ich prítokov, aby nedochádzalo k odumieraniu lesných porastov,

10.2.7 Podporovať výsadbu lesov v nivách riek, na plochách náchylných na eróziu, pri prameniskách,

10.2.8 Podporovať revitalizáciu „skanalizovaných“ vodných tokov na území Podunajskej a Záhorskej nížiny,

10.2.9 Dopĺňať sprievodnú vegetáciu výsadbou pásov pôvodných domácich druhov drevín a krovin pozdĺž vodných tokov, budovať zatieňovacie pásy zelene pozdĺž odkrytých vodných tokov,

10.2.10 Podľa priestorových možností obnovovať staré ramená a meandre v okolí Dunaja, Moravy, Malého Dunaja a ostatných vodných tokov v území,

10.2.11 Zachovať prírodné depresie, zvyšovať podiel trávnych porastov okolo vodných tokov, čím vzniknú podmienky pre realizáciu navrhovaných biokoridorov pozdĺž tokov a spomalenie odtoku vody z území, najmä v deficitných oblastiach,

10.2.12 Podporovať odstraňovanie stresových faktorov v území (skládky odpadov, nerekvitované staré plochy po ťažbe, ...) v územiach prvkov územného systému ekologickej stability,

10.2.13 Podporovať v miestach s veternou a vodnou eróziou protieróziu ochranu pôdy uplatnením prvkov ÚSES, najmä biokoridorov v kritických miestach Podunajskej a Záhorskej nížiny,

10.2.14 Uprednostňovať pri obnove vegetačných porastov spôsob prirodzenej obnovy, uplatňovať prirodzené druhové zloženie drevín (postupne nahradzovať nepôvodné druhy drevín pôvodnými),

10.2.15 Obmedzovať rozsah porastových plôch nepôvodných druhov v záujme posilnenia ekologickej stability krajiny, na maximálne možnú mieru obmedziť ťažbu dreva veľkoplošnými holorubmi,

10.2.16 Navrhovať v nižších stupňoch ÚPD jednotlivé funkčné plochy s ohľadom na ochranu lesnej pôdy, aby nespôsovali vznik neobhospodarovateľných fragmentov lesnej pôdy,

10.2.17 Zvažovať citlivo rekultivácie vo vinohradníckych oblastiach z dôvodu zachovania prirodzených biokoridorov, pri veľkoplošných vinohradoch s výskytom erózií zvýšiť podiel ekostabilizačných prvkov,

10.2.18 Podporovať zachovanie ekologicky významných fragmentov lesov s malými výmerami v poľnohospodársky využívannej krajine, zvyšovať ich

ekologickú stabilitu prostredníctvom ich obnovy dlhovekými pôvodnými drevinami podľa stanovištných podmienok,
10.2.19 Zabezpečiť bezbariérovosť migračného pohybu zveri a spojitosť prírodných prvkov cez dopravné koridory vo vymedzených vhodných lokalitách,
13.6.1 Chrániť pôdy pred kontamináciou odstraňovaním živelných skládok, rozptýleného odpadu, bezpečným uskladnením /spracovaním odpadov, budovaním kanalizačných systémov, šetrným hospodárskym využívaním krajiny, revitalizáciou poškodených území, ...
14.2.3 Revitalizovať územia čiernych skládok a plôch s rozptýleným odpadom (väčšinou obecné smetiská, ktoré vznikli prevažne v terénnych depresiách po ťažbe rôznych surovín, v erózných ryhách, bývalých korytách riečnych tokov alebo voľne rozptýlený odpad, ktorý výrazným spôsobom znehodnocuje krajinu a prírodné zdroje),

3. Princíp autoregulačného a sebahodnotného vývoja

Kritériá:

- *odhaľovanie a využívanie prírodných a antropicky simulovaných autoregulačných a sebahodnotných prírodných mechanizmov,*
- *podpora uzavretých cyklov výroby a spotreby;*

5.4.1 Zachovať a podporovať rozvoj poľnohospodárskej výroby v úrodných nížinných a pahorkatinových častiach kraja s tisícročnou tradíciou poľnohospodárstva,
5.4.3 Podporovať opätovné zakladanie ovocných sádov a záhrad ako významnú, charakteristickú črtu kultúrnej nížinnej a pahorkatinovej krajiny vyplývajúcu z jej historického dedičstva, prírodného usporiadania a ľudskej aktivity vo poľnohospodárskej krajine a ako jeden z pilierov potravinovej bezpečnosti a potravinovej sebestačnosti štátu,
5.4.4 Vytvoriť územné predpoklady pre rozvoj rastlinnej a živočíšnej výroby ako nevyhnutného základu pre domácu produkciu bezpečných a kvalitných primárnych surovín, krmív a potravín, pre zdravú výživu obyvateľstva,
5.4.5 Posilniť funkčnosť, stabilitu vidieka vytváraním územných podmienok pre rozvoj jednotlivých odvetví poľnohospodárstva na celom území kraja,
14.1.1 Minimalizovať negatívne účinky vzniku a nakladania s odpadmi na zdravie ľudí a životné prostredie:
14.1.2.3 opätovne používať odpady, recyklovať,
14.1.2.4 podporovať kompostovanie biologicky rozložiteľných odpadov,
14.1.2.5 inak zhodnocovať, napr. energeticky,
14.1.2.7 nakladať optimálne s odpadom v danom území – okrem druhotného spracovania využívať na výrobu energie a energiu vyrobenú z odpadov v tomto území racionálne využívať

5. Princíp rozumnej dostatočnosti

Kritériá:

- *rozumné a šetrné využívanie zdrojov a ich ochrana,*
- *podpora vhodných foriem samozásobovania;*

1.3.6 Rešpektovať najvýznamnejšie determinanty rozvoja – prírodné zdroje:

1.3.6.1 poľnohospodárske pôdy osobitne chránené, zaradené do 1.-4. skupiny BPEJ,

1.3.6.2 podzemné zásoby pitných vôd vysokej kvality,

5.1.4 Eliminovať nástrojmi územného rozvoja zábery poľnohospodárskej a lesnej pôdy na nepoľnohospodárskej účely a zabezpečovať územné podmienky pre rozvoj poľnohospodárskej výroby ako hlavného nástroja na dosiahnutie potravinovej bezpečnosti a sebestačnosti na regionálnej a národnej úrovni,

5.1.6 Podporovať územný rozvoj jednotlivých sektorov hospodárstva na princípoch trvalo udržateľného rozvoja – uchovať pôdu, vodu, rastlinné a živočíšne genetické zdroje v environmentálne primeranom stave,

5.4.2 Rešpektovať v územnom rozvoji úrodné pôdy najvyšších bonít kategórií BPEJ 1-4 ako rozhodujúci potenciál pre rozvoj primárneho sektora hospodárstva, ktorý valorizuje ekonomickú aktivitu kraja a zvyšuje potravinovú bezpečnosť a sebestačnosť na národnej úrovni,

5.4.10 Podporovať uplatnenie princípov integrovaného (prírodného) vinohradníctva a vinárstva a princípu „terroir“, využívajúceho geografickú jedinečnosť lokality a výrobu vín z domácej produkcie hrozna,

5.4.11 Vytvárať územné podmienky pre rozvoj vinohradníctva a vinárstva v záujme hospodárskeho rozvoja jednotlivých obcí a zachovania lokálnych pracovných príležitostí a rozširovania ponuky produktov cestovného ruchu,

5.4.12 Vytvárať nové pracovné príležitosti na vidieku pre pracovníkov uvoľnených z poľnohospodárskej prvovýroby v oblasti rozvoja agroturistických aktivít,

5.4.13 Zapracovať v nižších stupňoch ÚPD požiadavku revitalizácie ruderalizovaných vinohradníckych plôch a plôch zarastených inváznymi porastmi a ich opätovného sfunkčnenia,

5.9.3 Zosúladiť požiadavky na využívanie ložísk nerastných surovín pre potreby rozvoja hospodárstva so záujmami územnej ochrany prírody a krajiny,

5.9.4 Ukončiť už prebiehajúcu ťažbu v existujúcich ťažobných lokalitách v chránených vodohospodárskych oblastiach, v pásmach hygienickej ochrany vodného zdroja, ochranných pásmach prírodných liečivých zdrojov a územia,

5.9.5 Neotvárať nové lokality ťažby štrkopieskov a iných nerastov v oblastiach chránených vodných zdrojov, osobitne v chránených vodohospodárskych oblastiach, v pásmach hygienickej ochrany vodných zdrojov, v ochranných pásmach prírodných liečivých zdrojov,

5.9.6 Podporovať územne sanáciu a rekultiváciu vyťažených priestorov, opustených ťažobní, lomov s cieľom začleniť ich do prírodnej časti krajiny, prípadne využiť pre aktivity cestovného ruchu,

12.1.1 V procese rozvoja územia uprednostňovať ochranu prírodných zdrojov ako základného princípu trvalo udržateľného rozvoja:

12.1.1.1 podporovať proces zachovania a ochrany prírodných zdrojov:

- obnoviteľných – voda, vzduch, energia, les, poľnohospodárske plodiny a živočíchy, ...,

- neobnoviteľných a súčasne vyčerateľných – ropa, zemný plyn, štrky, piesky, stavebný kameň, rašelina, pôda, ...,

- nevyčerateľných – geotermálna, slnečná, veterná, vodná, dažďová energia, slnečné žiarenie, voda, vzduch, pôda, ...

12.1.2 Podporovať proces revitalizácie krajiny a ochrany prírodných zdrojov v záujme zachovania a udržania charakteristických čŕt krajiny a základných hodnôt krajinného obrazu,

12.1.3 Rešpektovať a chrániť na území Trnavského kraja dva najvýznamnejšie prírodné zdroje – vody a pôdy vysokých kvalít,

13.3.3 V záujme ochrany chránených vodohospodárskych oblastí, najmä CHVO Žitný ostrov, určiť oblasti s úplným zákazom ťažby štrkopieskov z dôvodu prevencie a predchádzania vzniku znečistenia podzemných vôd:

13.3.3.1 určiť v nižších stupňoch ÚPD oblasti s vodnými zdrojmi s úplným zákazom ťažby,

13.4.2 Rešpektovať poľnohospodársku a lesnú pôdu ako limitujúci faktor rozvoja urbanizácie s prihliadaním na významnosť jednotlivých krajinných typov (horský, lesný, vinohradnícky, poľnohospodársky, riečny),

6. Princíp preventívnej opatrnosti a predvídavosti

Kritériá:

- uprednostňovanie preventívnych opatrení pred odstraňovaním nežiadúcich následkov činností,
- rešpektovanie možných rizík (vrátane neoverených);

1.3.7 Podporovať nástrojmi územného rozvoja ochranu podzemných vôd v CHVO Žitný ostrov ako i ostatné zdroje pitných vôd:

1.3.7.1 vo verejnom záujme rozvíjať v týchto územiach iba také funkcie, ktoré neohrozia, nepoškodia kvalitu a čistotu pôd a podzemných vôd, aby prírodné zdroje územia boli využívané, ale neboli ohrozené, poškodené až zničené,

1.3.8 Rešpektovať poľnohospodársku pôdu /osobitne ornú pôdu ako:

- základný pilier potravinovej bezpečnosti a potravinovej sebestačnosti štátu

- najcennejší a neobnoviteľný prírodný zdroj a viacfunkčný krajinný fenomén ovplyvňujúci /limitujúci územný rozvoj v danom území:

1.3.8.1 podporovať územnoplánovacími nástrojmi ochranu najkvalitnejších a najproduktívnejších poľnohospodárskych pôd pred ich zástavbou,

1.3.9 Chrániť vhodnými spôsobmi rozvoja osídlenia tie časti krajiny, ktoré legislatívne nie sú chránené vyšším stupňom ochrany, sú však najviac zaťažené urbanizáciou,

1.5.13 Prehodnotiť v procese aktualizácií ÚPN obcí navrhované nové rozvojové (potenciálne) plochy a územný a priestorový rozvoj orientovať na intenzifikáciu zastavaných území, na zvyšovanie kvality a komplexity urbánnych prostredí (obslužných, sociálnych a pracoviskových funkcií), najmä kvality verejných komunikačných priestorov, kvality medzisídelných spojovacích línií,

8.3.2 Prednostne budovať kanalizáciu a ČOV s vyhovujúcou účinnosťou v obciach okresov Dunajská Streda a Galanta, v ktorých je paradoxne najnižší počet domov pripojených na kanalizáciu, pričom ide o územia s európskymi zásobami vysokokvalitných podzemných pitných vôd,

14.1.2 Minimalizovať negatívne účinky vzniku a nakladania s odpadmi na zdravie ľudí a životné prostredie:

14.1.2.1 predchádzať vzniku odpadov,

14.1.2.2 podporovať separovaný zber využiteľných zložiek s cieľom znížiť množstvo komunálneho odpadu ukladaného na skládky,

7. Princíp rešpektovania potrieb a práv budúcich generácií

Kritériá:

- zachovanie možností využívania existujúcich zdrojov aj pre budúce generácie,
- zachovanie rovnakých práv budúcich generácií;

1.3.1 Podporovať sídelný rozvoj vychádzajúci z princípov trvalo udržateľného rozvoja, zabezpečujúceho využitie územia aj pre nasledujúce generácie bez obmedzenia schopností budúcich generácií uspokojovať vlastné potreby,

9. Princíp kultúrnej a spoločenskej integrity

Kritériá:

- preferovanie rozvoja na báze vnútorného rozvojového potenciálu namiesto mechanicky importovaného rozvoja,
- zachovanie a obnova pozitívnych hodnôt krajiny, sociálnej a kultúrnej identity,
- podpora miestneho koloritu, ľudovej kultúry a duchovnej atmosféry,

- oživenie tradičných aktivít s citlivým využitím moderných technológií,
- podpora spontánnych foriem pomoci, resp. svojpomoci;

1.3.16 Rešpektovať a primeraným spôsobom zohľadniť limity využitia krajiny 1. stupňa:

1.3.16.2 prvky a územia kultúrno-historického charakteru legislatívne chránené,

1.3.17. Rešpektovať a primeraným spôsobom zohľadniť limity využitia krajiny 2. stupňa:

1.3.17.1 prvky a územia prírodného charakteru (chránené územia prírody a krajiny a prírodné zdroje):

- chránené územia s 2. stupňom ochrany, chránené vtáčie územia, mokrade národného významu, chránené stromy, regionálne prvky ÚSES a prvky ÚSES ako súčasť vyššie uvedených území,
- ostatné poľnohospodárske pôdy, trvalé kultúry (ovocné sady, chmeľnice), lesy osobitného určenia, nivné a lužné lesy a iné porasty okolo prirodzených vodných tokov,

1.3.17.2 prvky a územia kultúrno-historického charakteru legislatívne nechránené,

1.3.18 Rešpektovať primeraným spôsobom zohľadniť limity využitia krajiny 3. stupňa:

1.3.18.1 prvky a územia ostatnej každodennej krajiny:

- prvky a línie dopravnej a technickej vybavenosti, osobitne cyklistickej dopravy,
- legislatívne nechránené ostatné prírodné územia,
- limitné javy vyplývajúce z príslušných legislatívnych predpisov a osobitných ustanovení,

6.1.3 Podporovať miestnu produkciu a miestnu kultúru, ako základ rozvoja rôznych foriem turizmu,

6.3.10 Podporovať rozvoj vinohradníctva a vinárstva ako formy agroturistickeho cestovného ruchu šetrnej k životnému prostrediu,

6.3.14 Podporovať územný a kvalitatívny rozvoj siete náučných chodníkov, a tak sprístupňovať významné kultúrno-historické lokality, objekty, prírodné lokality a objekty verejnosti,

6.3.19 Využiť bohatý vodný potenciál kraja a vytvárať územné a priestorové podmienky pre pobyty pri vode – podporiť nástrojmi územného rozvoja využitie početných vodných plôch, vodných tokov kultivovanými prírodou blízkymi formami na rekreačné účely,

6.3.31 Podporovať realizáciu spojitého, hierarchicky usporiadaného a bezpečného systému medzinárodných, národných, regionálnych a miestnych cyklotrás:

11.1.1 Rešpektovať chrániť a ďalej rozvíjať ako súčasť kultúrnej krajiny kultúrne dedičstvo.

11.2.3 Rešpektovať špecifické formy štruktúr osídlenia, zachované prvky tradičnej architektúry jednotlivých kultúrnych regiónov Trnavského kraja – podunajského, dolnopovažského, trnavského, záhorského a podporovať ich využitie ako inšpiračné zdroje, reminiscenčné prvky obohacujúce obraz krajiny a podporujúce výrazovú rozmanitosť krajinných štruktúr,

11.2.4 Podporiť zachovanie existujúcich urbanistických súborov a objektov zachovanej tradičnej ľudovej architektúry,

11.2.5 Rekonštruovať, modernizovať a obnovovať kultúrne objekty, vytvárať podmienky pre ochranu a zveľaďovanie kultúrneho dedičstva na území kraja formou vhodného funkčného využitia,

11. Princíp emancipácie a participácie

Kritériá:

- presadzovanie primeranej miery decentralizácie a uplatňovania príslušníkov daného spoločenstva,
- tvorba pracovných príležitostí a umožnenie prístupu k verejným statkom a službám,
- účasť obyvateľov obcí na rozhodovaní a posilnenie verejnej kontroly;

1.6.1 Rešpektovať a podporovať centrá osídlenia 1. významu, ktoré majú kľúčovú úlohu pri vyváženom polycentrickom rozvoji Trnavského kraja a ku ktorým patria:

- Trnava, Dunajská Streda, Galanta, Hlohovec, Piešťany, Senica, Skalica,

1.6.2 Rešpektovať základné funkcie centier osídlenia 1. významu a podporovať ich rozvoj ako:

1.6.2.1 intenzívne urbanizované ťažiská regionálnej štruktúry osídlenia určené predovšetkým pre všetky mestotvorné funkcie (sedem obcí so štatútom mesta) ako ťažiská regionálnej štruktúry mestského charakteru,

1.6.2.2 centrá verejnej občianskej vybavenosti okresného, regionálneho, národného významu,

1.6.2.3 administratívne centrá vyššej vybavenosti pre výkon prenesenej štátnej správy a krajskej samosprávy na princípe subsidiarity,

1.6.2.4 ťažiská lokalizácie zdravotníckych zariadení národného a regionálneho významu,

1.6.2.5 centrá vedecko-technologických aktivít, vedy, vývoja, výskumu, vysokého školstva, hospodárskych aktivít inovatívneho charakteru, invenčných voľnočasových aktivít a kreatívneho (kultúrneho) priemyslu,

1.6.2.6 dopravné uzly národného a medzištátneho významu pre prepravu tovarov a osôb,

1.6.2.7 hlavné prestupné body všetkých druhov individuálnej /hromadnej dopravy medzinárodného významu,

1.6.2.8 ťažiská osídlenia rozvíjané na základe lokálnych špecifik so zreteľom na strategické smerovanie rozvoja regiónu podľa schválených rozvojových dokumentov regionálnej úrovne,

1.6.3 Rešpektovať a podporovať centrá osídlenia 2. významu, ktoré majú významnú úlohu pri vyváženom polycentrickom rozvoji Trnavského kraja a ku ktorým patria:

- Gabčíkovo, Šamorín, Veľký Meder, Sered', Sládkovičovo, Leopoldov, Vrbové, Šaštín-Stráže, Gbely, Holíč,

1.6.4 Rešpektovať základné funkcie centier osídlenia 2. významu a podporovať ich rozvoj ako:

1.6.4.1 urbanizované centrá štruktúry osídlenia určené najmä pre bývanie, prácu, rekreáciu v mestskom prostredí, určené pre všetky mestotvorné funkcie,

1.6.4.2 centrá verejnej občianskej vybavenosti celomestského a regionálneho významu,

centrá vyššej vybavenosti pre úradné, administratívne a regionálne inštitúcie,

1.6.4.3 regionálne centrá lokalizácie zdravotníckych a sociálnych zariadení, pre základnú občiansku vybavenosť a sociálnu starostlivosť,

1.6.4.5 lokálne centrá hospodárskych aktivít inovatívneho charakteru pre vznik, uplatnenie a šírenie doplnkových produktov vedy, výskumu a vývoja, pre alokáciu voľnočasových aktivít a odvetví kreatívneho (kultúrneho) priemyslu,

1.6.4.6 dopravné uzly regionálneho a národného významu pre prepravu tovarov a osôb,

1.6.4.7 prestupné body všetkých druhov individuálnej /hromadnej dopravy s nadregionálnym presahom,

1.6.4.8 centrá osídlenia rozvíjané na základe lokálnych špecifik so zreteľom na strategické smerovanie rozvoja regiónu podľa schválených rozvojových dokumentov regionálnej a mikroregionálnej úrovne,

1.6.5 Rešpektovať a podporovať centrá osídlenia 3. významu, ktoré pri vyváženom polycentrickom rozvoji Trnavského kraja plnia špecifické mikroregionálne funkcie a ku ktorým patria:

- Okres Dunajská Streda – Dolný Štál, Holice, Jahodná, Lehnice, Medveďov, Okoč, Topoľníky, Trhová Hradská, Vrakúň, Zlaté Klasy

- Okres Galanta – Dolná Streda, Horné Saliby, Jelka, Pata, Šoporňa, Trstice, Váhovce, Veľká Mača, Veľké Úľany

- Okres Hlohovec – Dvorníky, Madunice

- Okres Piešťany – Drahovce, Chtelnica, Moravany nad Váhom, Trebatice, Veľké Kostoľany

- Okres Senica – Jablonica, Kúty, Moravský Svätý Ján, Sobotište

- Okres Skalica – Brodské, Kopčany, Radošovce

- Okres Trnava – Boleráz, Brestovany, Bučany, Cífer, Dechtice, Dolná Krupá, Dolné Orešany, Hrnčiarovce nad Parnou, Jaslovské Bohunice, Smolenice, Špačince, Šúrovce, Trstín, Zavar, Zeleneč,

1.6.6 Rešpektovať základné funkcie centier osídlenia 3. významu a podporovať ich rozvoj ako:

- 1.6.6.1 urbanizované centrá štruktúry osídlenia určené najmä pre bývanie vo vidieckom prostredí,
- 1.6.6.2 urbanizované centrá osídlenia určené najmä pre umiestnenie funkcií mikroregionálneho a lokálneho významu,
- 1.6.6.3 centrá pre základnú občiansku vybavenosť a sociálnu starostlivosť,
- 1.6.6.4 lokálne centrá hospodárskych a technických aktivít,
- 1.6.6.5 dopravné uzly regionálneho a mikroregionálneho významu pre prepravu tovarov a osôb,
- 1.6.6.6 prestupné body pre verejnú hromadnú dopravu,
- 1.6.6.7 centrá pre prioritnú alokáciu rekreačných, turistických, agroturistických a oddychových aktivít spolu so samostatne vymedzenými rekreačnými obcami,
- 1.6.6.8 centrá osídlenia rozvíjané na základe lokálnych a mikroregionálnych špecifik so zreteľom na strategické smerovanie rozvoja regiónu podľa schválených rozvojových dokumentov regionálnej a mikroregionálnej úrovne,

1.6.7 Rešpektovať a podporovať centrá osídlenia 4. významu, ktoré pri vyváženom polycentrickom rozvoji Trnavského kraja zohrávajú doplnkovú úlohu ponukou špecifických funkcií a ku ktorým patria:

- Okres Dunajská Streda – Báč, Baka, Čiližská Radvaň, Dolný Bar, Dunajský Klátov, Horná Potôň, Horný Bar, Hubice, Kostolné Kračany, Kráľovičove Kračany, Kútники, Kvetoslavov, Michal na Ostrove, Nový Život, Ohrady, Orechová Potôň, Rohovce, Štvrtok na Ostrove, Veľká Paka, Veľké Blahovo, Vojka nad Dunajom, Vydrany
- Okres Galanta – Abrahám, Čierna Voda, Dolné Saliby, Gáň, Kajaľ, Kráľov Brod, Matúškovo, Mostová, Pusté Úľany, Šintava, Tomášikovo, Topoľnica, Vinohrady nad Váhom, Zemianske Sady
  - Okres Hlohovec – Červeník, Horné Otrokovce, Kľačany, Koplotovce, Siladice, Trakovice
  - Okres Piešťany – Banka, Dolný Lopašov, Dubovany, Krakovany, Ostrov, Rakovce, Sokolovce, Veselé
  - Okres Senica – Borský Mikuláš, Borský Svätý Jur, Cerová, Čáry, Dojč, Hlboké, Hradište pod Vrátnom, Lakšárska Nová Ves, Osuské, Prievaly, Sekule, Smrdáky, Šajdíkove Humence, Štefanov
  - Okres Skalica – Kátov, Petrova Ves, Popudinské Močidlany
  - Okres Trnava – Bíňovce, Bohdanovce nad Trnavou, Horné Orešany, Križovany nad Dudváhom, Majcichov, Malženice, Ružindol, Suchá nad Parnou, Voderady,

1.6.8 Rešpektovať základné funkcie centier osídlenia 4. významu a podporovať ich rozvoj ako:

- 1.6.8.1. urbanizované centrá štruktúry osídlenia menšieho rozsahu určené predovšetkým pre bývanie vo vidieckom prostredí,
- 1.6.8.2 centrá určené predovšetkým pre funkcie mikroregionálneho a lokálneho významu,
- 1.6.8.3 centrá pre základnú občiansku vybavenosť a sociálnu starostlivosť pre okolité vidiecke priestory, lokálne centrá hospodárskych aktivít, najmä primárneho a terciárneho sektoru,
- 1.6.8.4 centrá podporujúce trvalú starostlivosť o krajinu a rozvoj krajinnej zelene,
- 1.6.8.5 centrá s kvalitnými plnohodnotnými podmienkami bývania, umožňujúcimi formy „práce doma“, najmä v špecifických činnostiach terciéru, v oblasti vedy a techniky, rastu vzdelanosti, zvyšovania kvalifikácie a rozvoja zdravotníckej starostlivosti,
- 1.6.8.6 dopravné zastávky, prípadne uzly lokálneho významu pre prepravu osôb,
- 1.6.8.7 centrá pre alokáciu rekreačných, turistických, agroturistických a oddychových aktivít spolu s osobitne vymedzeným rekreačnými obcami,
- 1.6.8.8 centrá osídlenia rozvíjané na základe lokálnych a mikroregionálnych špecifik obcí,

1.6.9 Rešpektovať a podporovať centrá osídlenia 5. významu, ktoré pri vyváženom polycentrickom rozvoji Trnavského kraja zohrávajú komplementárnu úlohu ponukou špecifických funkcií a ku ktorým patria:

- Okres Dunajská Streda – Čenkovce, Malé Dvorníky, Veľké Dvorníky, Horné Mýto, Povoda, Blatná na Ostrove, Janíky, Padáň, Pataš, Baloň, Lúč na Ostrove, Nárad, Hviezdoslavov, Čakany, Trstená na Ostrove, Mad, Sap, Jurová, Trnávka, Mierovo, Dobrohošť, Vieska,

- Okres Galanta – Čierny Brod, Košúty, Veľký Grob, Vozokany, Pusté Sady, Malá Mača, Hoste, Jánovce, Šalgočka, Dolný Chotár
- Okres Hlohovec – Bojničky, Pastuchov, Sasinkovo, Horné Zelenice, Dolné Trhovište, Žlkovce, Horné Trhovište, Dolné Zelenice, Jalšové, Merašice, Dolné Otrokovce, Ratkovce, Tepličky, Tekoldany
- Okres Piešťany – Veľké Orvište, Ratnovce, Borovce, Prašník, Nižná, Kočín – Lančár, Šterusy, Pečeňady, Hubina, Ducové, Bašovce, Šípkové
- Okres Senica – Smolinské, Kuklov, Koválov, Prietrž, Plavecký Peter, Častkov, Podbranč, Rybky, Rovensko, Rohov, Bílkove Humence
- Okres Skalica – Unín, Vrádište, Mokrá Háj, Dubovce, Radimov, Letničie, Prietržka, Chropov, Oreské, Lopašov, Trnovec, Koválovec
- Okres Trnava – Biely Kostol, Vlčkovce, Kátlovce, Opoj, Dobrá Voda, Šelpice, Zvončín, Košolná, Dolné Lovčice, Buková, Dolné Dubové, Lošonec, Pavlice, Horná Krupá, Naháč, Slovenská Nová Ves, Dlhá, Borová, Horné Dubové, Radošovce,

1.6.10 Rešpektovať základné funkcie centier osídlenia 5. významu a podporovať ich rozvoj ako:

1.6.10.1 urbanizované centrá štruktúry osídlenia menšieho rozsahu určené predovšetkým pre bývanie vo vidieckom a rurálnom prostredí,

1.6.10.2 centrá pre základnú občiansku vybavenosť,

1.6.10.3 lokálne centrá hospodárskych aktivít – najmä primárneho a terciárneho sektoru,

1.6.10.4 centrá s kvalitnými plnohodnotnými podmienkami bývania, umožňujúcimi formy „práce doma“, najmä v špecifických činnostiach terciéru, v oblasti vedy a techniky, rastu vzdelanosti, zvyšovania kvalifikácie a rozvoja zdravotníckej starostlivosti,

1.6.10.5 centrá podporujúce trvalú starostlivosť o krajinu a rozvoj krajinej zelene,

1.6.10.6 centrá pre alokáciu rekreačných, turistických, agroturistických a oddychových aktivít spolu s osobitne vymedzenými rekreačnými obcami,

1.6.10.7 centrá osídlenia rozvíjané na základe lokálnych a mikroregionálnych špecifik obcí,

14. Princíp prijateľných chýb

Kritériá:

- uprednostňovanie prístupov umožňujúcich návrat k východiskovému stavu - minimalizácia nevratných zmien s ťažko predvídateľnými dôsledkami,
- bezodkladné zverejňovanie chýb a omylov, ako aj ich bezprostredné odstraňovanie, resp. zmierňovanie;

1.3.14 Podporovať revitalizáciu zanedbaných, zdevastovaných častí krajiny, regeneráciu nevyužívaných, poškodených urbanizovaných území, opustených ťažobných plôch, environmentálnych záťaží, opätovne využívať územia s už existujúcou infraštruktúrou:

2.3.3.6 podporovať proces odstraňovania environmentálnych záťaží,

15.1.1 Sanovať a rekultivovať územia s environmentálnymi záťažami ale najmä predchádzať vzniku ďalších ohnísk environmentálnych záťaží v krajine,

15.1.2 Podporovať odstraňovanie environmentálnych záťaží v krajine – nevyužívané, opustené, zdevastované objekty, areály, zariadenia, čierne skládky, plochy s rozptýleným odpadom, staré lomy a ťažobné jamy, zanesené mŕtve ramená vodných tokov, neobhospodarované /opustené poľnohospodárske plochy, nové ťažby v územiach chránených vodohospodárskych oblastí a v územiach s ochranou vodných zdrojov, ...

15. Princíp optimalizácie

Kritériá:

- *cielené riadenie a zosúladovanie všetkých činností so smerom k rovnováhe, odstraňovanie nežiadúcich následkov, zdrojov nestability a rizík,*
- *hľadanie a podpora verejnoprospešných činností s viacsmernými kladnými vplyvmi;*

1.3.2 Podporovať rozvoj mestských aj vidieckych štruktúr osídlenia, vzájomne sa doplňujúcich,

1.3.3 Rozvíjať a udržiavať krajinu a jej sídelnú štruktúru (formovať cieľovú kvalitu krajiny) v duchu záverov Európskeho dohovoru o krajine, zdôrazňujúceho význam a funkciu krajiny,

1.3.3.1 uplatniť pri formovaní krajiny a jej sídelnej štruktúry ustanovenia Európskeho dohovoru o krajine, ktorý vytvára priestor pre formovanie územia na princípoch trvalo udržateľného rozvoja, estetických princípoch krajinárskej kompozície a aktívnej ochrany hodnôt ako je – prírodné, kultúrno-historické bohatstvo, obytný, výrobný, kultúrno-spoločenský, športovo-rekreačný potenciál, jedinečné panoramatické scenérie, siluetárno-panoramatické vzťahy,

1.3.4 Podporovať sídelný rozvoj vychádzajúci z princípov polycentrickej koncepcie, ktorá systém miest chápe ako sieť charakterizovanú funkčným prerozdeľovaním úloh a špecializáciou na úrovni centier osídlenia definovaných v KÚRS v záujme vytvárania funkčnej komplexnosti,

1.3.5 Podporovať rozvoj polycentrických štruktúr osídlenia s cieľom vytvárať funkčnú komplexnosť jednotlivých historicky vinutých sídelných sústav kraja:

- Záhorského subregiónu,
- Trnavsko-považského subregiónu,
- Galantsko-seredského subregiónu,
- Podunajského subregiónu,

1.4.3 Posilňovať nástrojmi územného rozvoja medzisídelné /okresné vzťahy medzi mestami a obcami – posilňovať centrá osídlenia stanovené v KÚRS 2001 v intenzite vybavenosti a ponuky pracovných príležitostí – v záujme zmierňovania dopravného zaťaženia krajiny a obyvateľov a zmierňovania migrácie za prácou a požadovanými službami mimo región,

1.4.8 Optimalizovať efektívne druhy dopravnej dostupnosti za bývaním, prácou, vybavenosťou, službami, športom a rekreáciou aj zo vzdialenejších lokalít,

1.1.1 Podporovať sídelný rozvoj formou vyváženej polycentrickej koncepcie v záujme vytvárania požadovanej funkčnej komplexnosti nielen na úrovni hierarchicky postavených centier osídlenia definovaných v KÚRS 2001 (v regionálnej mierke sa im prideluje funkcia centier osídlenia 1.-2. významu), ale aj na úrovni hierarchicky postavených ostatných obcí,

1.1.2 Uplatniť hierarchickú štruktúru obcí v regionálnej mierke kraja vo forme centier osídlenia 3.-5. významu a vytvoriť tak ďalšie – mikroregionálne – centrá, ktoré „posúvajú“ vybavenosť a pracovné príležitosti do odľahlejších „menej významných“ vidieckych priestorov kraja,

1.1.2.1 podporovať nástrojmi územného rozvoja rozvoj marginalizovaných území s nízkou ekonomickou výkonnosťou, vysokou nezamestnanosťou, nízkou investičnou atraktivitou pre kapitál, s celkovo slabými podmienkami hospodárskeho rozvoja:

1.1.2.2 zvýšiť atraktivitu a konkurencieschopnosť vidieckych priestorov,

1.5.3 Posilňovať nástrojmi územného rozvoja medzisídelné vzťahy medzi obcami nižšieho významu, najmä lokálne väzby medzi najmenšími sídelnými jednotkami – centrami osídlenia 3.-5. významu s príslušnou intenzitou vybavenosti a ponuky pracovných príležitostí:

1.5.3.1 podporiť pozitívne disparity jednotlivých častí kraja – rôzne formy osídlenia, mikroregionálne, lokálne zvláštnosti (nielen momentálne trhovo atraktívne oblasti a činnosti), vyjadrujúce jedinečnosť regiónu a jeho jednotlivých oblastí,

1.5.3.2 podporiť lokálne disparity obcí na báze autoprofilácie obcí,

1.5.4 Efektívne využívať miestne prírodné zdroje a ostatný územný potenciál všetkých častí krajiny v centrách osídlenia aj nižšieho (3.-5.) významu, umiestňovať základné obslužné, sociálne a pracoviskové funkcie do všetkých oblastí kraja, formovať v nich maximálne polyfunkčné územia a tak vytvoriť príležitosti pre všetkých obyvateľov:

1.5.4.1 podporiť verejné záujmy obcí formovaním komplexného, kvalitného prostredia s plnohodnotnými podmienkami života (zamestnanosťou,

vybavenosťou) aj v odľahlejších oblastiach, v menších obciach a aj takto podporiť priaznivý demografický vývoj,

1.5.5 Decentralizovanou štruktúrou osídlenia vytvoriť podmienky pre trvalú starostlivosť o krajinu a primerané hospodárske využívanie krajiny v súlade s limitmi využitia územia:

1.5.5.1 zachovať trvalú prítomnosť človeka v krajine, zvyšovať počty pracovných príležitostí v oblasti starostlivosti o krajinu a v primárnom sektore ako základnom pilieri budovania potravinovej sebestačnosti a bezpečnosti štátu,

1.5.6 Intenzifikovať plošné a priestorové využitie existujúcich funkčných plôch zastavaných území,

1.5.7 Znižovať dopravné zaťaženie krajiny a obyvateľov územným skracovaním dochádzky za bývaním, prácou, vybavenosťou, službami, športom a rekreáciou:

1.5.7.1 zmenšovať prednostne dochádzkové vzdialenosti medzi prácou a bývaním,

1.5.7.2 na dochádzanie za mimosídelnými aktivitami uprednostňovať a podporovať hromadné druhy dopravy s nižšími nárokmi na nové zábery pôd ako individuálna doprava a tiež so šetrnejším vzťahom ku životnému prostrediu,

1.5.7.3 podporovať územno-technickými nástrojmi rozvoj cyklickej dopravy ako alternatívneho dopravného prostriedku v obslužnej doprave,

1.5.8 Znižovať migráciu mimo kraja za prácou a požadovanými službami,

1.5.9 Na umiestňovanie nových zámerov prednostne využívať /intenzifikovať existujúce funkčné plochy v hraniciach zastavaných území, minimalizovať zakladanie nových ohnísk urbanizácie, revitalizovať opustené, nevyužívané, zdevastované plochy (napr. environmentálne záťaž),

1.5.10 V nižších stupňoch ÚPD vyčleniť plochy najcennejších orných pôd a ostatných poľnohospodárskych kultúr a stanoviť tieto plochy ako neprípustné pre zástavbu,

1.5.11 Podporovať využívanie existujúceho opusteného zachovaného stavebného fondu, príp. stavebného fondu vhodného na rekonštrukciu, na obnovu funkčného využitia,

13.1.1 Zohľadňovať pri umiestňovaní činností na území kraja ich predpokladané vplyvy na životné prostredie a realizáciou vhodných opatrení dosiahnuť odstránenie, obmedzenie alebo zmiernenie prípadných negatívnych vplyvov,

13.1.2 Eliminovať vhodným urbanistickým a krajinárskym riešením negatívny dopad potenciálneho zvyšovania územných nárokov, najmä priemyselnej a stavebnej produkcie, a ich účinkov na životné prostredie,

13.1.3 Vytvoriť územné podmienky pre systémy bezpečného uskladnenia a manipulácie s komunálnym, priemyselným, stavebným, poľnohospodárskym, nebezpečným, ... odpadom a chrániť tak jednotlivé zložky životného prostredia pred znečistením až znehodnotením,

13.2.2 Minimalizovať sekundárnu prašnosť vhodnými ekostabilizačnými opatreniami a vhodnými revitalizačnými opatreniami,